

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e

Az ügy száma: Kfv.VII.37.807/2023/2.
A tanács tagjai: Dr. Varga Zs. András a tanács elnöke
Dr. Remes Gábor előadó bíró
Dr. Magyarfalvi Katalin bíró
Dr. Szilas Judit bíró
Dr. Varga Eszter bíró
A felperes: felperes1
cím1
A felperes képviselője: Bihary – Szigeti-Szabó – Jean –
Zalavári és Társai Ügyvédi Iroda,
ügyintéző: Dr. Jean Kornél ügyvéd
cím2
Az alperes: Pest Vármegyei Kormányhivatal
cím3
Az alperes képviselője: Dr. Alvári Andrea kamarai jogtanácsos
A per tárgya: földvédelmi ügyben hozott 13.364-6/2022. számú határozat,
mint közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata
A felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat: a Budapest Környéki Törvényszék
103.K.701.587/2022/31. számú ítélete
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes (37. sorszám alatt)

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes a 2022. május 17-én kelt, keresettel támadott határozatával a felperes által 2022. február 4-én előterjesztett, a város1 helyrajzi szám1 termőföld ingatlan időleges más célú hasznosítására vonatkozó kérelmet elutasította.

[2] Indokolása szerint a kérelemben megjelölt külfejtéses bányászati tevékenység végzésének földvédelmi szempontból történő vizsgálata a termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezési eljárása során történhet. Utalt az irányadó speciális földvédelmi szabályokra és arra, hogy a talajvédelmi hatóság talajvédelmi szakmai szempontból nem járult hozzá a termőföld időleges más célú hasznosításához.

A jogerős ítélet

[3] A felperes az alperes határozata ellen közigazgatási pert indított, az elsőfokú bíróság a 2023. szeptember 13-án kelt, felülvizsgálni kért jogerős ítéletével a keresetet elutasította.

[4] A jogerős ítélet indokolásában rámutatott, hogy a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tfv.) 2021. december 1-jétől hatályos 9. § (3) bekezdésének második mondata már nem tartalmazza azt a korábbi rendelkezést, amely szerint a termőföldnek a 15/B. §-ában meghatározott célból (így a külfejtéses bányászati tevékenység céljából) történő igénybevétele végleges más célú hasznosításnak minősülne. A 2021. november 30-áig hatályos, a nemzetgazdaság működőképességének megőrzése céljából a nyersanyag-ellátás veszélyhelyzet időszaka alatt történő megfelelő biztosítása érdekében a bányásatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) és kapcsolódó kormányrendeletek, valamint a Tfv. egyes rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról szóló 78/2021. (II. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 4. §-a emellett kimondta, hogy a Tfv. akkor hatályos 9. § (3) bekezdésétől eltérően a termőföld időleges más célú hasznosítása a 15/B. §-ában meghatározott célból is engedélyezhető, a Tfv. módosításának indokolása szerint pedig a módosított rendelkezés azt teszi lehetővé az igénybe vevő részére, hogy amennyiben az időleges más célú hasznosítás engedélyezését követő öt éven belül újrahasznosítja az engedéllyel érintett termőföldet, úgy költséghatékonyabb módon vehesse azt más célra igénybe. Ugyanakkor figyelembe kellett venni, hogy a termőföld más célú hasznosítására vonatkozó közös (általános) szabályok közé tartozó Tfv. 9. § (3) bekezdésének módosítása mellett az időleges más célú hasznosításra vonatkozó, illetve a külfejtéses bányászati tevékenység végzéséhez szükséges termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezésére irányadó speciális szabályozás a perbeli jogértelmezési jogvita szempontjából releváns körben nem változott. A Tfv. 15/B. § (1) bekezdése alapján a külfejtéses bányászati tevékenység végzéséhez szükséges termőföld más célú

hasznosításának engedélyezésére továbbra is e §-t kell alkalmazni, amelyben a végleges más célú hasznosításra vonatkozó szabályozás található, az időleges más célú hasznosítás Tfvt. 14. §-ában rögzített esetei között pedig utalás sincs a külfejtéses bányászati tevékenység célú hasznosításra. Mindezekből az elsőfokú bíróság megítélése szerint az következik, hogy a Tfvt. 9. § (3) bekezdésének 2021. december 1-jétől hatályos módosításától függetlenül a perbeli ügyben – amint azt az alperes helytállóan megállapította – továbbra is a Tfvt. 15/B. §-ában meghatározott speciális rendelkezések az irányadók. Kifejtette, hogy a Tfvt. 15/B. § szerinti végleges más célú hasznosításnak és a Tfvt. 14. §-ban szabályozott időleges más célú hasznosításnak is lényeges eleme helyreállítás, az előbbinél „újrahasznosítás”, az utóbbinál „eredeti állapot helyreállítása” formában. A Tfvt. 9. § (3) bekezdése 2021. december 1-jével történt módosításának indokolása a helyreállítás tekintetében nem az „eredeti állapot helyreállítására”, hanem az „újrahasznosításra” hivatkozik. A Tfvt. 15/B. §-ához kapcsolódó indoklás szerint a törvény a cél-kitermelőhely létesítésének és a külfejtéses (homok, kavics vagy agyag) bányászati tevékenység végzésének speciális szabályait iktatja be, és ezeket végleges más célú hasznosításnak tekinti. A cél-kitermelőhelyek, illetve külfejtéses bányászattal érintett földrészetek területéről olyan mennyiségű töltésanyag olyan mélységben kerül kitermelésre és elszállításra, amelynek következtében az ingatlan-nyilvántartás szerinti eredeti állapot helyreállítása fizikailag lehetetlen. Ezen roncsolt területeknek kizárólag az újrahasznosításra kerülhet sor, mivel a teljes helyreállítása lehetetlen. A helyreállításra vonatkozó szabályozást és a jogalkotói indokokat egybevetve a Tfvt. 2. § 10. pontjával, a külfejtéses bányászati tevékenység fogalom-meghatározásával (amely szerint e tevékenység a termőföld fel- és altalajának eltávolításával jár), az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a Tfvt. 2. § 20. pontja szerinti eredeti állapot helyreállítása – figyelemmel arra is, hogy az eleve csak az időleges más célú hasznosítás esetén merülhet fel – a külfejtéses bányászati tevékenységgel összefüggésben kizárt. A felperes indítványára szakértői bizonyítást rendelt el az eredeti állapot fizikai helyreállíthatósága kérdésében. A szakértő a szakvéleményében egyetértett a megelőző eljárásban beszerzett talajvédelmi hatósági szakvéleménnyel. Kifejtette, hogy a felperes által benyújtott talajvédelmi terv nem mutat rá a humuszos talaj védelmére, a felületen található humuszos talajt nem lehet két év alatt úgy letermelni, hogy közben a kijelölt keskeny védősávon elhelyezhető és nedvesen tartható legyen, legfeljebb úgy, hogy több réteget használnak, ami a humuszos talaj tönkremenetelét jelentené.

[5] A felperes kártalanítási igénye kapcsán a Kúria Kfv.III.38.415/2019/9. (BH2021. 56.) számú, közzétett határozatára hivatkozott, az abban írt jogértelmezéstől az elsőfokú bíróság nem kívánt eltérni. Eszerint a Bt. 49. § 16. pontja a „kivett hely” meghatározása során az első mondatában általános definíciót határoz meg, míg a második mondatban egy nyitott felsorolást tartalmaz. A második mondat ex lege kivett helyé nyilvánítja a külfejtés vonatkozásában a termőföldet. Ennek megfelelően a termőföld kivett helyé minősítése nem határozatban történik, hanem jogszabály által. Az alperes határozata nem tekinthető olyan döntésnek, amely a kérelemmel érintett földrészeteket kivett helyé nyilvánítja, a határozat a külfejtéses bányászati tevékenység végzéséhez szükséges, termőföld más célú hasznosításának engedélyezésére irányuló eljárásban nem nyilváníthat termőföldet kivett helyé, így döntésében a kártalanításról sem kellett rendelkeznie. A Kúria határozata alapján a bányatelek fektetése iránti eljárásban kiadott ingatlanügyi szakhatósági hozzájárulásból nem következik az, hogy a végleges más célú hasznosítás engedélyezésére irányuló eljárásban az ingatlanügyi hatóságnak a kérelmet pozitívan kellene elbírálnia.

A felülvizsgálati kérelem

[6] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének teljesítését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[7] A felülvizsgálati kérelem befogadhatósága körében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontjaira és b) pontjára hivatkozott.

[8] Az aa), ab) alpontokhoz kapcsolódóan előadta, hogy az elsőfokú bíróság a R. 4. §-át, valamint a Tfv. 9. § (3) bekezdését figyelmen kívül hagyta, és – tévesen – a Tfv. 15/B. §-ának rendelkezéseire alapította döntését, ráadásul abból is helytelen következtetéseket vont le. Megítélése szerint ennek a kérdésnek a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének érdekében, illetve a termőföld alkotmányos védelme, valamint a bányászati tevékenység, mint közérdekű tevékenység érintettsége miatt különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége van.

[9] A b) ponttal összefüggésben arra hivatkozott, hogy kártalanítási igényének elutasításával kapcsolatosan az elsőfokú bíróság egy olyan kúriai határozatra [Kfv.III.38.415/2019/9. (BH2021. 56.)] hivatkozott, amely – nézete szerint – a vonatkozó jogszabályok téves értelmezésén alapul. A bányászat alapvető értékgaranciális eleme, hogy amennyiben a bányatelek fektetést követően a más célú hasznosítást nem engedélyezik, akkor a bányavállalkozó ennek ellentételezéseként kártalanításban részesüljön. A kúriai jogértelmezés szerint ez termőföldek esetén kizárt, ami egy hatályos jogszabályi rendelkezést üresít ki, ez álláspontja szerint nem tartható fenn, ezért felülvizsgálata mindenképpen indokolt.

A Kúria döntése és jogi indokai

[10] A felülvizsgálati kérelem befogadására – az alábbiakra tekintettel – nincs törvényes lehetőség.

[11] A Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha

a) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

aa) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,

ab) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,

ac) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége,

ad) a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés, illetve

b) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt.

[12] A Kúria megvizsgálta a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságával kapcsolatban előadottakat, ám azok alapján a rendkívüli perorvoslati eljárás lefolytatását nem

látta indokoltnak. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat tartja fontosnak kiemelni.

[13] A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján, a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelem befogadására – általánosságban – akkor kerülhet sor, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn (7/2023. Jogegységi határozat). A joggyakorlat továbbfejlesztése céljából a felülvizsgálati eljárás érdemi lefolytatását az indokolhatja, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes ugyan, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható.

[14] A perbeli esetben a felperes a R. 4. §-ának, a Tfv. 9. § (3) bekezdésének és 15/B. §-ának értelmezése érdekében kérte a felülvizsgálati kérelme befogadását. Ezzel összefüggésben hangsúlyozza a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság – a felperes érvelésével ellentétben – nem hagyta figyelmen kívül sem a R. 4. §-át, sem a Tfv. 9. § (3) bekezdését, hanem azokat is elemezve, továbbá más rendelkezésekkel, így a Tfv. 15/B. §-ával összevetve, a jogszabály-módosításokat és azok indokait is feltárva jutott a jogerős ítéletben levont következtetésre. A rendkívüli perorvoslati eljárás lefolytatásának szükségességét önmagában nem alapozza meg, hogy a fél a jogerős ítéletben foglaltakkal nem ért egyet, azt jogszabálysértőnek – így például téves jogértelmezésen nyugvónak – tartja. A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott befogadhatósági ok azt teszi lehetővé, hogy a Kúria az alsóbb fokú bíróságok felett megfelelő kontrollt gyakorolhasson, és az egységes ítélezés követelményének megtartása érdekében számukra – szükség szerint – irányt mutasson. A joggyakorlat egysége azt jelenti, hogy a bíróságok között nincs eltérés a tekintetben, hogy az egyes jogszabályokat miként kell értelmezni, azaz mi a jogi norma alapvető tartalma, illetve azt hogyan kell alkalmazni. A felperes azonban a felülvizsgálati kérelme befogadhatóságának alátámasztására nem mutatott be olyan eltérő bírói döntéseket, amelyek valamely arra világítanak rá, hogy a bírói gyakorlat az általa felvetett kérdésben széttartó lenne, annak egysége – ellentétes jogértelmezés miatt – a támadott jogerős ítélet folytán sérült volna, vagy ennek veszélye fenyegetne. Továbbá, nem tárt fel olyan – például a társadalmi, gazdasági viszonyokat érintően, avagy a jogszabályi környezetben, illetve a jogtudományban bekövetkezett – változást sem, amely a perbeli ügyben érvényre juttatott bírói gyakorlat megváltoztatását, továbbfejlesztését, felsőbbbírósági iránymutatást igényelne. Ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján nem tudta befogadni.

[15] A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján, a felvetett jogkérdés különleges súlyára alapítottan a Kúria a felülvizsgálati kérelmet különösen akkor fogadja be, ha az nagy számban előforduló új típusú ügyben merült fel; a jogkérdés társadalmi jelentőségére figyelemmel pedig akkor, ha a jogalanyok széles körét érinti. A befogadás ezekben az esetekben is csak akkor indokolt, ha a Kúria az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett ítélezési gyakorlatában.

[16] A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelemben előadottak nem valószínűsítik azok egyedi tényállású ügyön túlmutató súlyát, jelentőségét. Ilyen típusú ügy sorozatos előfordulásáról a Kúriának nincs hivatalos tudomása. A perbeli ügy mikénti eldöntése az abban félként szereplőkön kívül tömegesen más jogalanyok jogi helyzetét még közvetve sem befolyásolja. Így a befogadást a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja szerinti ok sem indokolta.

[17] A Kp. 118. § (1) bekezdés b) pontja alapján pedig a felülvizsgálati kérelem befogadásának akkor lehet helye, ha a jogerős ítélet a Kúria közzétett határozatában kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapul.

[18] A felperes a felülvizsgálati kérelmében – a Kp. 117. § (4) bekezdés második mondata ellenére – nem jelölt meg olyan közzétett kúriai határozatot, amelytől a felülvizsgálni kért határozat jogkérdésben eltérne. A felperes a felülvizsgálatot éppen amiatt kéri, hogy a Kúria térjen el a Kfv.III.38.415/2019/9. (BH2021. 56.) számú határozatában foglaltaktól, ami azonban ezt a befogadási okot nem alapozhatja meg. A Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja, a joggyakorlat továbbfejlesztése körében a Kúria az álláspontját fentebb kifejtette. Ekként a felülvizsgálati kérelem befogadására a Kp. 118. § (1) bekezdés b) pontja alapján ugyancsak nem volt mód.

[19] A felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei nem állnak fenn, ezért a Kúria a befogadást a Kp. 118. § (2) bekezdése alapján megtagadta.

A döntés elvi tartalma

[20] *A rendkívüli perorvoslati eljárás lefolytatásának szükségességét önmagában nem alapozza meg, hogy a fél a jogerős ítéletben foglaltakkal nem ért egyet, azt jogszabálysértőnek – így például téves jogértelmezésen nyugvónak – tartja.*

Záró rész

[21] A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásáról a Kp. 118. § (2) bekezdése szerint tanácsban, tárgyaláson kívül, indokolt végzéssel határozott.

[22] A Kúria által hozott határozat ellen felülvizsgálatnak a Kp. 116. § d) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2024. január 16.

Dr. Varga Zs. András
a tanács elnöke

Dr. Remes Gábor s.k.
előadó bíró

Dr. Magyarfalvi Katalin s.k.
bíró

Dr. Szilas Judit s.k.

Dr. Varga Eszter s.k.

Kúria
VII.Kfv.37.807/2023/2

7

bíró

bíró